

Назва курсу:

«Вікова і педагогічна психологія»

Лектор: кандидат психологічних наук, доцент, викладач **Колінець Г.Г**

Мета навчальної дисципліни:

У зв'язку з реалізацією нового, більш широкого підходу до соціальних функцій школи, в умовах реформування соціально-економічного розвитку країни значно зростає роль психологічних знань в структурі професійної діяльності вчителя, вихователя. Тому під час професійної підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах студенти-майбутні вчителі повинні не тільки засвоїти загальні закономірності розвитку і прояву психічної діяльності людини, умови формування його особистості, а й навчитися розуміти його внутрішній світ, прогнозувати його дії як суб'єкта пізнання, спілкування і праці .

Призначення курсу вікової та педагогічної психології полягає в тому, щоб озброїти майбутніх вчителів знаннями про закономірності психічного розвитку і формування особистості підростаючої людини в процесі його навчання і виховання в загальноосвітній і професійній школі, вміннями самостійно визначати потенційні можливості і тенденції розвитку в учнів творчих здібностей, цілей і потреб в суспільно корисної діяльності, своєчасно вивчати причини відставання в навчанні, визначати найбільш ефективні шляхи подолання цих явищ.

Програма курсу, відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання, орієнтована на самостійну роботу студентів (учнів) з літературними джерелами та в інформаційних мережах. Важливим аспектом вивчення курсу є навчання студентів вмінню спостерігати і бачити дитину в педагогічному процесі, формування вміння аналізувати власну педагогічну діяльність і визначати ефективні шляхи і методи оптимізації навчання і виховання учнівської молоді.

Завдання навчальної дисципліни:

1. розкрити основні джерела, закономірності, умови, механізми та особливості формування особистості в онтогенезі;
2. охарактеризувати рушійні сили психічного розвитку дитини;
3. проаналізувати кризові періоди в розвитку дитини і показати шляхи виходу з них;
4. з'ясувати роль ведучого типу діяльності в психічному розвитку дитини;
5. розкрити механізми і закономірності навчального і виховного впливу на інтелектуальний та особистісний розвиток;
6. встановити механізми і закономірності засвоєння учнями соціокультурного досвіду, його структурування, зберігання і використання в різних умовах;
7. показати зв'язок між рівнями інтелектуального, особистісного розвитку і формами, методами навчального і виховного впливу на школяра;

8. розкрити вплив особливостей організації та управління навчальною діяльністю школярів на їх пізнавальну активність, інтелектуальний та особистісний розвиток;
9. ознайомити студентів з закономірностями, умовами і критеріями засвоєння знань;
10. показати студентам основні механізми і закономірності розвитку творчого мислення у школярів;
11. розкрити психологічні основи діяльності вчителя і показати його вплив на формування особистості учня;
12. сформувати самостійність в діяльності студентів і розуміння можливості широкого варіативного застосування.

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

1. основні категорії, поняття і наукові положення вікової та педагогічної психології;
2. найважливіші досягнення і актуальні проблеми сучасної психологічної науки;
3. закономірності психічної життєдіяльності людини і суттєві характеристики психічних процесів, станів, властивостей;
4. методи і методики організації та проведення психологічного дослідження;
5. шляхи розвитку та вдосконалення різних психічних функцій особистості;
6. загальні підходи до застосування психологічних знань в життя, в професійно-педагогічній діяльності;

вміти:

1. аналізувати психічні процеси, стани, властивості особистості різних вікових груп;
2. застосовувати методи і методики організації та проведення психологічного дослідження з метою самопізнання, вивчення психологічних особливостей особистості учня та учнівського колективу;
3. застосовувати психологічні знання в житті і при вирішенні різних педагогічних ситуацій в практиці професійної педагогічної діяльності;
4. узагальнювати емпіричні дані і формулювати теоретичні висновки;
5. робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій;
6. здійснювати психологічну діяльність, використовуючи знання етики іудаїзму (під час конфлікту, в психологічному консультуванні з представниками єврейського етносу);

володіти такими компетентностями, як:

1. здатність вирішувати складні завдання і проблеми, які характеризуються невизначеністю умов і вимог, в процесі навчання і

професійної діяльності в області психології, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій;

2. здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
3. здатність діяти на основі етичних міркувань;
4. здатність мотивувати людей і рухатися до спільної мети;
5. здатність здійснювати теоретичний, методологічний і імперический аналіз актуальних проблем психологічної науки або практики;
6. здатність підбирати і застосовувати валідність і надійні методи наукового дослідження, техніки практичної діяльності;
7. здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- і мультидисциплінарних командах;
8. здатність до реалізації психологічної діяльності в етнічної і мультикультурному середовищі.

Список літератури:

1. Абрамова Г.С. Возрастная психология: Учебное пособие для студентов вузов. 4-е изд., М.: Академический проект, 2003. 704с.
2. Абрамова Г.С. Практикум по возрастной психологии. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – 3-е изд., стереотип. М.: Издательский центр «Академия», 2001. 320с.
3. Вікова і педагогічна психологія: Навч. посібник. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська і ін. К., 2001. 416 с.
4. Власова О. І. Педагогічна психологія Навчальний посібник К. 2005. 400с.
5. Зимняя И.А. Педагогическая психология. М., 2000.
6. Колінець Г. Г. Психологічні передумови формування математичних дослідницьких здібностей у старшокласників. дис. канд. психол. наук : 13.00.02/НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2000. 294 с.
7. Кутишенко В.П. Возрастная и педагогическая психология: Курс лекций: Учеб. пособие. М.: ЦНЛ, 2005. 128 с.
8. Методи психодіагностики підлітків / За ред. О. Д. Кравченко, В. Ф. Моргуна. - Полтава, 1995. 124 с.
9. Моляко В.О. Психологічна готовність до творчої праці. К., 1989. 48 с.
10. Мухина В. С. Возрастная психология. - М.: ИЦ "Академия", 2000.
11. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация данных. Учебное пособие. СПб.: «Речь», 2004. 392с.
12. Никандров В.В. Наблюдение и эксперимент в психологии. – Санкт-Петербург: Речь, 2002.
13. Підготовка учнів до професійного навчання і праці (психолого-педагогічні основи): Навч. посібник / Під ред. Г. О. Балла, П. С. Перепелиці, В. В. Рибалки. К.: Наукова думка, 2000. 188 с.
14. Подросток: как ему помочь / Сост. Т. Гончаренко. М., 2004. 120 с.
15. Практикум по возрастной психологии: Учеб.пособие / под ред. Л.А. Головей, Е.Ф. Рыбалко. –СПб.: «Речь», 2005. 688с.
16. Ратанова Т. А. Психодиагностические методы изучения личности: учеб. пособие / Т. А. Ратанова, Н. Ф. Шляхта. 6-е изд., доп. М.: ФЛИНТА: НОУ ВПО МПСУ, 2013. 352 с.
17. Реан А.А. Психология человека от рождения до смерти. Психологическая энциклопедия. Санкт-Петербург, Москва, 2002.
18. Савчин М. В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 360 с.
19. Степанов О.М. Педагогічна психологія: навч. посіб. К. Академвидав. 2011. 416 с. (Серія «Альма-матер»).
20. Столяренко А.М. Психология и педагогика. М., 2001. 423 с.
21. Шадриков В. Д. Диагностика познавательных способностей. Методика и тесты. М.: Альма Матер, 2009. 533 с.

